

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. vasario 21 d.*

„Direktyva 93/13/EEB — Nesąžiningos sąlygos sutartyse su vartotojais — Nacionalinio teismo ex officio atliekamas sutarties sąlygos nesąžiningumo vertinimas — Nacionalinio teismo, kuris ex officio konstatuoja, kad sutarties sąlyga nesąžininga, pareiga prieš nustatant dėl tokio konstatavimo kylančias pasekmes prašyti bylos šalių pateikti savo pastabas — Sutarties sąlygos, į kurias reikia atsižvelgti vertinant nesąžiningumą“

Byloje C-472/11

dėl *Fővárosi Bíróság* (dabar *Fővárosi Törvényszék*) (Vengrija) 2011 m. birželio 16 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2011 m. rugsėjo 16 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Banif Plus Bank Zrt

prieš

Csaba Csipai,

Viktória Csipai

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai M. Ilešič, E. Levits, M. Safjan ir M. Berger (pranešėja),

generalinis advokatas P. Mengozzi,

posėdžio sekretorė A. Impellizzeri, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. rugsėjo 12 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Banif Plus Bank Zrt*, atstovaujamo ügyvéd E. Hájja,
- Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Z. Fehér ir K. Szíjjártó,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos S. Martínez-Lage Sobredo,
- Slovakijos vyriausybės, atstovaujamos M. Kianička,

* Proceso kalba: vengrų.

— Europos Komisijos, atstovaujamos B. Simon ir M. van Beek,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 288, toliau – direktyva) 6 ir 7 straipsnių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Banif Plus Bank Zrt* (toliau – *Banif Plus Bank*) ir sutuoktinių C. ir V. Csipai dėl sumų, kurios turėjo būti sumokėtos pagal paskolos sutartį paskolą išdavusiai įstaigai pirma laiko ją nutraukus dėl paskolos gavėjo kaltės.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nesąžininga sąlyga apibrėžiama taip:

„Ta sutarties sąlyga, dėl kurios nebuvo atskirai derėtasi, yra laikoma nesąžininga, jeigu pažeidžiant sąžiningumo reikalavimą dėl jos atsiranda ryškus neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo nenaudai.“

- 4 Dėl sutarties sąlygos nesąžiningumo vertinimo direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Nepažeidžiant 7 straipsnio, sutarties sąlygos nesąžiningumas vertinamas atsižvelgiant į prekių ar paslaugų, dėl kurių buvo sudaryta sutartis, pobūdį, ir sutarties sudarymo metu nurodant visas sutarties sudarymo aplinkybes ir visas kitas tos sutarties arba kitos sutarties, nuo kurios ji priklauso, sąlygas.“

- 5 Kiek tai susiję su konstatavimu, kad sutarties sąlyga nesąžininga, pasekmėmis, direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės nustato, kad nesąžiningos sąlygos naudojamos sutartyje, kurią pardavėjas ar tiekėjas sudaro su vartotoju taip, kaip numatyta jų nacionalinės teisės aktuose, nebūtų privalomos vartotojui, ir kad sutartis ir toliau būtų šalims privaloma tomis sąlygomis, jei ji gali išlikti be nesąžiningų nuostatų.“

- 6 Direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad vartotojų ir konkurentų naudai egzistuočių pakankamos ir veiksmingos priemonės, užkertančios kelią nuolatiniam nesąžiningų sąlygų naudojimui sutartyse, pardavėjų ar tiekėjų sudaromose su vartotojais.“

Nacionalinė teisė

- 7 Pagal Civilinio kodekso 209 straipsnio 1 dalį „nesąžiningomis laikomos bendrosios ir vartojimo sutarčių sąlygos, kurios šalių nebuvo individualiai aptartos, jeigu jomis pažeidžiami sąžiningumo bei lojalumo reikalavimai ir vienašališkai ir nepagrįstai nustatomos iš sutarties kylančios šalių teisės ir pareigos, kurios nenaudingos sąlygų nerengusiai sutarties šaliai“.
- 8 Civilinio kodekso 209/A straipsnio 2 dalyje numatyta, kad tokios sąlygos negalioja.
- 9 1999 m. vasario 5 d. Vyriausybės nutarimo Nr. 18/1999 dėl nesąžiningomis laikytinų vartojimo sutarčių sąlygų 2 straipsnio j punkte numatyta:
- „<...> kol neįrodyta priešingai, nesąžiningomis pirmiausia laikomos sąlygos, pagal kurias:
- <...>
- j) vartotojas įpareigojamas mokėti itin didelę pinigų sumą už savo pareigų nevykdymą arba sutarties neatitinkantį jų vykdymą“.
- 10 1952 m. Įstatymo Nr. III dėl Civilinio proceso kodekso 3 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad teismą saisto bylos šalių nurodyti reikalavimai ir teisiniai argumentai, nebent teisės aktuose numatyta kitaip.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 11 2006 m. birželio 16 d. C. Csipai sudarė su *Banif Plus Bank* paskolos sutartį, kurioje nurodyta, kad ji galioja iki 2012 m. birželio 15 d.
- 12 *Banif Plus Bank* iš anksto parengtos sutarties 29 sąlygoje buvo numatyta, kad jeigu sutartis bus nutraukta pirma laiko dėl paskolos gavėjo įsipareigojimų nevykdymo ar dėl bet kokios su jo elgesiu susijusios priežasties, jis turės padengti ne tik delpinigių ir išlaidas, bet ir visą likusių nesumokėtų įmokų sumą. Mokėtinos įmokos, be pagrindinės sumos, apėmė už paskolą suderėtas palūkanas ir draudimo įmoką.
- 13 Paskutinį kartą paskolos grąžinimo įmoką C. Csipai įnešė 2008 m. vasario mėn. Tada *Banif Plus Bank* nutraukė sutartį ir pagal sutarties 29 sąlygą pareikalavo, kad paskolos gavėjas sumokėtų likusių nesumokėtų įmokų sumą. Kadangi C. Csipai šio reikalavimo neįvykdė, *Banif Plus Bank* pareiškė jam ieškinį. Remdamasis šeimos teisės nuostatomis, *Banif Plus Bank* pareiškė ieškinį ir C. Csipai sutuoktinei.
- 14 Vykstant procesui *Pesti Központi kerületi bíróság* (Pešto apygardos teisme), nagrinėjusiame bylą pirmąja instancija, šis teismas informavo bylos šalis manantis, kad ši sutarties 29 sąlyga buvo nesąžininga, ir paprašė jų pateikti šiuo klausimu savo nuomonę. C. Csipai teigė manantis, kad *Banif Plus Bank* reikalavimai per dideli, o pagrįstas tik su pagrindine suma susijęs reikalavimas. *Banif Plus Bank* nesutiko su tuo, kad nagrinėjama sąlyga nesąžininga.
- 15 2010 m. liepos 6 d. sprendime *Pesti Központi kerületi bíróság* nurodė C. Csipai sumokėti *Banif Plus Bank* sumą, apskaičiuotą netaikant sutarties 29 sąlygos.

16 Dėl šio sprendimo *Banif Plus Bank* padavė apeliacinį skundą. Šiomis aplinkybėmis *Fővárosi Bíróság* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar nacionalinio teismo veiksmai atitinka direktyvos <...> 7 straipsnio 1 dalį tuo atveju, kai, nustatęs, kad bendroji sutarties sąlyga yra nesąžininga, o sutarties šalims šiuo atžvilgiu nepateikus jokio reikalavimo, minėtas teismas jas informuoja, kad mano, jog tarp bylos šalių sudarytos paskolos sutarties 29 bendrosios sąlygos ketvirtas sakinyvis negalioja, nes pažeistos teisės aktų nuostatos, konkrečiai kalbant, Vyriausybės dekreto Nr. 18/999 <...> 1 straipsnio 1 dalies c punktas ir 2 straipsnio j punktas?
2. Kiek tai susiję su pirmuoju klausimu, ar nacionalinis teismas turi teisę reikalauti, kad dėl tokios sutarties sąlygos bylos šalys pateiktų pareiškimą tam, kad galima būtų nustatyti iš galbūt nesąžiningos sutarties sąlygos kylančias teises pasekmes ir įgyvendinti direktyvos <...> 6 straipsnio 1 dalyje nustatytus tikslus?
3. Ar, esant nurodytoms aplinkybėms, vertindamas nesąžiningą sutarties sąlygą nacionalinis teismas turi teisę nagrinėti bet kokią sutarties sąlygą, ar tik tokias sąlygas, kuriomis sutartį su vartotoju sudariusi šalis grindžia savo reikalavimą?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

- 17 Savo pirmuoju ir antruoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar direktyvos 6 straipsnio 1 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal jas nacionaliniam teismui, *ex officio* konstatavusiam, kad sutarties sąlyga nesąžininga, draudžiama arba, atvirkščiai, leidžiama informuoti bylos šalis, kad jis nustatė egzistuojantį negaliojimo pagrindą, ir prašyti jų pateikti šiuo klausimu pareiškimą.
- 18 Iš bylos medžiagos matyti, kad šie klausimai susiję su nacionalinėje teisėje egzistuojančia taisykle, pagal kurią negaliojimo pagrindą *ex officio* nustatęs teismas turi dėl to įspėti bylos šalis ir suteikti joms galimybę pateikti pareiškimą dėl galimo konstatavimo, kad atitinkami teisiniai santykiai negalimi, nesant tokio pareiškimą jis negali nuspręsti, kad sutarties sąlyga negalioja.
- 19 Siekiant atsakyti į šiuos klausimus primintina, kad direktyvoje nustatyta apsaugos sistema pagrįsta idėja, jog vartotojo padėtis yra mažiau palanki nei pardavėjo ar tiekėjo tiek dėl galimybių derėtis, tiek dėl informacijos lygio, dėl to jis priverstas sutikti su pardavėjo ar tiekėjo iš anksto nustatytais sąlygomis ir negali daryti įtakos jų turiniui (žr., be kita ko, 2009 m. spalio 6 d. Sprendimo *Asturcom Telecomunicaciones*, C-40/08, Rink. p. I-9579, 29 punktą ir 2012 m. birželio 14 d. Sprendimo *Banco Español de Crédito*, C-618/10, 39 punktą).
- 20 Atsižvelgiant į tokią mažiau palankią padėtį, direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad nesąžiningos sąlygos nėra privalomos vartotojui. Kaip matyti iš teismo praktikos, tai yra imperatyvi nuostata, kuria formalią sutartimi nustatytą pusiausvyrą tarp sutarties šalių teisių ir pareigų siekiama pakeisti realia pusiausvyra, galinčia atkurti sutarties šalių lygybę (žr., be kita ko, 2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *VB Pénzügyi Lízing*, C-137/08, Rink. p. I-10847, 47 punktą ir minėto Sprendimo *Banco Español de Crédito* 40 punktą).
- 21 Siekdamas užtikrinti direktyva nustatytą apsaugą Teisingumo Teismas ne kartą pabrėžė, kad tarp vartotojo ir pardavėjo ar tiekėjo egzistuojanti nelygybė gali būti kompensuota tik pozityviais su sutarties šalimis nesusijusiais veiksmais (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *VB Pénzügyi Lízing* 48 punktą ir minėto Sprendimo *Banco Español de Crédito* 41 punktą).

- 22 Atsižvelgęs į šiuos teiginius Teisingumo Teismas nusprendė, kad nacionalinis teismas turi *ex officio* įvertinti, ar į direktyvos taikymo sritį patenkanti sutarties sąlyga yra nesąžininga, ir taip kompensuoti tarp vartotojo ir pardavėjo ar tiekėjo esantį pusiausvyros nebuvimą (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *VB Pénzügyi Lízing* 49 punktą ir minėto Sprendimo *Banco Español de Crédito* 42 punktą).
- 23 Todėl vaidmuo, kuris Sąjungos teisėje suteikiamas nacionaliniam teismui aptariamoje srityje, neapribojamas tik teise priimti sprendimą dėl galimo sutarties sąlygos nesąžiningumo; tai taip pat reiškia pareigą, kai tik jam tampa žinomos šiuo atžvilgiu reikalingos teisinės ir faktinės aplinkybės, *ex officio* išnagrinėti šį klausimą (žr., be kita ko, 2009 m. birželio 4 d. Sprendimo *Pannon GSM*, C-243/08, Rink. p. I-4713, 32 punktą ir minėto Sprendimo *Banco Español de Crédito* 43 punktą).
- 24 Šiuo klausimu priimdamas sprendimą dėl nacionalinio teismo, kuriame vyko procesas pagal rungimosi principą dėl ginčo tarp vartotojo ir pardavėjo ar tiekėjo, pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas nurodė, kad šis teismas turi *ex officio* imtis tyrimo priemonių, kad nustatytų, ar pardavėjo arba tiekėjo su vartotoju sudarytoje sutartyje numatyta sąlyga patenka į direktyvos taikymo sritį, o jei į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai – *ex officio* įvertinti, ar tokia sąlyga yra nesąžininga (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *VB Pénzügyi Lízing* 56 punktą ir minėto Sprendimo *Banco Español de Crédito* 44 punktą).
- 25 Dėl pasekmių, kurių gali kilti konstatavus, kad sąlyga nesąžininga, pažymėtina, kad pagal direktyvos 6 straipsnio 1 dalį iš valstybių narių reikalaujama nustatyti, kad tokia sąlyga nebūtų privaloma vartotojams, „taip, kaip numatyta jų nacionalinės teisės aktuose“.
- 26 Šiuo klausimu primintina, kad Sąjungos teisėje nesant nuostatų, kurios reglamentuotų procesinę ieškinių, skirtų užtikrinti, kad būtų laikomasi teisių, kurias teisės subjektai kildina iš Sąjungos teisės, pateikimo tvarką, tokią tvarką savo vidaus teisės sistemose, vadovaudamosi jų procesinės autonomijos principu, nustato valstybės narės. Vis dėlto ji neturi būti mažiau palanki nei ta, kuri taikoma panašioms vidaus situacijoms (lygiavertiškumo principas), ir dėl jos Sąjungos teisės sistema suteiktų teisių įgyvendinimas neturi tapti praktiškai neįmanomas ar pernelyg sudėtingas (veiksmingumo principas) (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Asturcom Telecomunicaciones* 38 punktą ir *Banco Español de Crédito* 46 punktą).
- 27 Dėl pareigos užtikrinti, kad direktyvoje numatyta apsauga būtų veiksminga, kiek tai susiję su nesąžiningos sąlygos sankcionavimu, Teisingumo Teismas jau yra nurodęs, kad nacionalinis teismas turi nustatyti visas pasekmes, kurios pagal nacionalinę teisę kyla konstatavus, kad nagrinėjama sąlyga nesąžininga, kad būtų tikras, jog ši sąlyga neprivaloma vartotojui (minėto Sprendimo *Asturcom Telecomunicaciones* 59 punktą). Tačiau Teisingumo Teismas taip pat nurodė, kad pagal direktyvą nacionalinis teismas neprivalo nagrinėjamos sąlygos netaikyti, jei vartotojas, minėto teismo informuotas, ketina nesiremti tuo, kad ši sąlyga nesąžininga ir neprivaloma (žr. minėto Sprendimo *Pannon GSM* 33 ir 35 punktus).
- 28 Iš šios teismo praktikos matyti, jog siekiant užtikrinti, kad direktyvoje numatyta apsauga būtų veiksminga, reikia, kad nacionalinis teismas, kuris *ex officio* konstatuoja, jog sąlyga nesąžininga, galėtų nustatyti visas dėl tokio konstatavimo kylančias pasekmes ir nelaukti, kol vartotojas, informuotas apie turimas teises, pateiktų pareiškimą, kuriame prašytų tokią sąlygą panaikinti.
- 29 Tačiau įgyvendindamas Sąjungos teisę nacionalinis teismas turi laikytis ir reikalavimų, susijusių su veiksminga teismine teisių, kurias teisės subjektai kildina iš Sąjungos teisės, gynyba, kuri užtikrinama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu. Vienas iš šių reikalavimų – rungimosi principas, kuris yra teisės į gynybą dalis ir kurio nacionalinis teismas privalo laikytis ypač tuo atveju, kai sprendžia ginčą remdamasis *ex officio* iškelto pagrindu (šiuo klausimu žr. 2009 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Airiją ir kt.*, C-89/08 P, Rink. p. I-11245, 50 ir 54 punktus).

- 30 Taigi Teisingumo Teismas nusprendė, kad paprastai rungimosi principas ne tik suteikia kiekvienai bylos šaliai teisę susipažinti su kitos šalies teismui pateiktais dokumentais bei pastabomis ir dėl jų pareikšti savo nuomonę, bet ir apima bylos šalių teisę susipažinti su teismo *ex officio* iškeltais teisiniais pagrindais, kuriais remdamasis šis teismas ketina priimti sprendimą ir dėl jų pareikšti savo nuomonę. Teisingumo Teismas pabrėžė, kad siekiant įvykdyti reikalavimus, susijusius su teise į teisingą bylos nagrinėjimą, svarbu, kad šalys žinotų tiek faktines, tiek teises bylos aplinkybes, nuo kurių priklauso bylos baigtis, ir galėtų pagal rungimosi principą dėl jų pareikšti savo poziciją (žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Airiją ir kt.* 55 bei 56 punktus).
- 31 Iš to matyti, kad jeigu remdamasis faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis, kurios nacionaliniam teismui žinomos arba kurios jam buvo nurodytos po to, kai jis šiuo atžvilgiu ėmėsi tyrimo priemonių, šis teismas nustato, kad sutarties sąlyga patenka į direktyvos taikymo sritį, ir vėliau, atlikęs vertinimą *ex officio*, konstatuoja, kad ši sąlyga nesąžininga, paprastai jis turi apie tai informuoti bylos šalis ir prašyti jų, laikantis rungimosi principo ir šiuo atžvilgiu nacionalinės teisės procesinėse normose numatytos formos, pateikti savo poziciją.
- 32 Pagrindinėje byloje nagrinėjama nacionalinė taisyklė, kad teismas, kuris *ex officio* nustato sutarties sąlygos negaliojimo pagrindą, privalo apie tai pranešti bylos šalims ir suteikti joms galimybę pateikti pareiškimą dėl galimo konstatavimo, kad atitinkami teisiniai santykiai negalimi, tenkina šį reikalavimą.
- 33 Tuo atveju, kai *ex officio* nustatoma, kad sutarties sąlyga nesąžininga, pareiga informuoti apie tai bylos šalis ir suteikti joms galimybę pateikti paaiškinimus apskritai negali būti laikoma savaime nesuderinama su veiksmingumo principu, kuris taikomas valstybėms narėms įgyvendinant Sąjungos teisės sistemoje nustatytas teises. Neginčijama, kad šis principas turi būti taikomas atsižvelgiant, be kita ko, į principus, kuriais grindžiama nacionalinė teismų sistema, kaip antai teisę į gynybą, kuri apima ir rungimosi principą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Asturcom Telecomunicaciones* 39 punktą).
- 34 Tokiomis aplinkybėmis pažymėtina, kad būtent laikydamasis rungimosi principo ir nepažeisdamas direktyva numatytos vartotojui suteiktos veiksmingos apsaugos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagrindinėje byloje paprašė, kad ir paskolą suteikusi įstaiga (ieškovė pagrindinėje byloje), ir vartotojas (atsakovas pagrindinėje byloje) pateiktų savo pastabas dėl minėto teismo vertinimo, jog ginčijama sąlyga nesąžininga.
- 35 Ši vartotojui suteikta galimybė pareikšti tokiu klausimu savo nuomonę taip pat atitinka, kaip numatyta šio sprendimo 25 punkte, nacionaliniam teismui tenkančią pareigą prireikus atsižvelgti į vartotojo išreikštą valią, kai pastarasis, nors ir žino, kad nesąžininga sąlyga neprivaloma, vis dėlto nurodo, jog prieštarauja tam, kad į ją nebūtų atsižvelgta, ir taip su aptariama sąlyga laisva valia aiškiai sutinka.
- 36 Todėl į pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti: direktyvos 6 straipsnio 1 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad nacionalinis teismas, kuris *ex officio* konstatuoja, kad sutarties sąlyga yra nesąžininga, norėdamas nustatyti dėl tokio konstatavimo kylančias pasekmes neprivalo laukti, kol vartotojas, informuotas apie turimas teises, pateiks pareiškimą, kuriame prašys tokią sąlygą panaikinti. Tačiau paprastai pagal rungimosi principą reikalaujama, kad nacionalinis teismas, kuris *ex officio* konstatuoja, kad sutarties sąlyga nesąžininga, apie tai informuotų bylos šalis ir suteiktų joms galimybę, laikantis rungimosi principo ir šiuo atžvilgiu nacionalinės teisės procesinėse normose numatytos formos, pateikti savo poziciją.

Dėl trečiojo klausimo

- 37 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori išsiaiškinti, ar direktyvą reikia aiškinti taip, kad pagal ją nesąžiningą sutarties sąlygą vertinančiam nacionaliniam teismui leidžiama ar net privaloma nagrinėti visas sutarties sąlygas, ar, atvirkščiai, jis turi nagrinėti tik tas sąlygas, kuriomis grindžiamas jam pateiktas nagrinėti ieškiny.

- 38 Pirmiausia primintina, jog iš bylos medžiagos matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju ieškinys, kurį *Banif Plus Bank* pareiškė sutuoktiniams C. ir V. Csipai, grindžiamas tarp jų sudarytos paskolos sutarties 29 sąlyga ir kad nustatymas, ar ši sąlyga yra nesąžininga, turės lemiamą reikšmę sprendimui, kuris bus priimtas dėl *Banif Plus Bank* reikalavimo sumokėti atskiras atlyginti žalai skirtas sumas, kurių reikalauja *Banif Plus Bank*.
- 39 Taigi trečiąjį klausimą reikia aiškinti taip, kad juo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar, vertindamas sąlygos, kuria grindžiamas ieškinys, nesąžiningumą, jis gali ar net privalo atsižvelgti į kitas sutarties sąlygas.
- 40 Pagal direktyvos 3 straipsnio 1 dalį sutarties sąlyga laikoma nesąžininga, jeigu, nepaisant sąžiningumo reikalavimo, dėl jos atsiranda didelis neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo nenaudai. Pagal tos pačios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį toks vertinimas turi būti atliekamas atsižvelgiant į paslaugų, dėl kurių buvo sudaryta sutartis, pobūdį ir į visas sutarties sudarymo aplinkybes, taip pat – į visas kitas tos sutarties arba kitos sutarties, nuo kurios ji priklauso, sąlygas.
- 41 Todėl į trečiąjį klausimą reikia atsakyti taip: norėdamas įvertinti, ar sutarties sąlyga, kuria grindžiamas jam pateiktas nagrinėti ieškinys, nesąžininga, nacionalinis teismas privalo atsižvelgti į visas kitas sutarties sąlygas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 42 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais 6 straipsnio 1 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad nacionalinis teismas, kuris *ex officio* konstatuoja, kad sutarties sąlyga nesąžininga, norėdamas nustatyti dėl tokio konstatavimo kylančias pasekmes neprivalo laukti, kol vartotojas, informotas apie turimas teises, pateiks pareiškimą, kuriame prašys tokią sąlygą panaikinti. Tačiau paprastai pagal rungimosi principą reikalaujama, kad nacionalinis teismas, kuris *ex officio* konstatuoja, kad sutarties sąlyga nesąžininga, apie tai informuotų bylos šalis ir suteiktų joms galimybę, laikantis rungimosi principo ir šiuo atžvilgiu nacionalinės teisės procesinėse normose numatytos formos, pateikti savo poziciją.
2. Norėdamas įvertinti, ar sutarties sąlyga, kuria grindžiamas jam pateiktas nagrinėti ieškinys, nesąžininga, nacionalinis teismas privalo atsižvelgti į visas kitas sutarties sąlygas.

Parašai.